

לאור ההלכה

להאיר את הדרך לעובדה ולמעשה
עפ"י מורנו ר' נתן מברסלב
בספר ליקוטי הלכות

פרשת
ראה

גליץ מס' 97

כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך באשר דבר לך

עיקר המצוה והחיוב לדבר עם חבירו ביראת שמים שזה עיקר הדעת כ"ש ראשית חכמה יראת ה', הוא רק להרחיב דעתו. כי העיקר להוציא את עצמו ואת חבירו מבחי' מוחין דקטנות לבחי' מוחין דגדלות כ"ש במ"א בסי' כ"ב לק"ת. כי צריכן לראות ולהשתדל שיתגדל ויתרחב הדעת ביותר בכל העם שזהו בחי' הרחבת גבול א"י שהוא בחי' הדעת הקדוש כנ"ל בבחי' והרחבתי את גבולך וכו' וכתוב כי ירחיב ה' את גבולך וכו' שזהו בחי' מן המצר קראתי יה שהוא בחי' מוחין דקטנות שמשם כל היסורים והצרים המצירים לכל אחד ח"ו, ענני במרחב יה שיצאתי ממצר למרחב שנתרחב הדעת שע"ז נמתקין ונתבטלין כל המצרים המצירים ח"ו. כי עיקר כל היסורים והמניעות מעבודת הש"י הם המצרים בבחי' כל רודפיה השיגוה בין המצרים. ועתה אנו צריכין לתקן מה שקלקלנו ע"י שנאת חנם וקנאה ומחלוקת, ע"כ צריכין ליזהר בכל הנ"ל דהיינו לאהוב א"ע עם חבירו ולרחם עליו מאד ולהשתדל בכל כחו לדבר עמו ביראת שמים

לדבר - רק מתוך אהבה

בעצמו ולהאמין בתקוותו האישית הוא מפני שאין מי שיחזקהו באופן האמיתי כפי שיבואר להלן ע"פ דברי ר' נתן, וכן מה שהאדם אינו מרגיש צורך ועניין לחזק את חברו ואפילו מתבייש בזה וכו' הוא מפני שהוא בעצמו אינו מאמין בעצמו באמת, אך בהתבונן קצת בדברי ר' נתן נוכל להבין קצת את האופן האמיתי שבו צריך לחזק ולהתחזק כרצון רבינו ב'שיחת חברים' אמיתית ומועילה

כי עניין זה שאדם מדבר עם חברו בענייני עבודת ה' וחיזוק לכאורה יש בזה סכנה גדולה כמו שאכן נראה להלן בדברי ר' נתן, כי באמת הרי לעולם אין שני בני אדם עומדים במקום אחד, ורבים השינויים מאוד מאחד לחבירו, ויש לכל אחד אלפים של שינויים בכל יום לפי המקום והזמן עד שלא שייך שאדם זר יתערב בחייו ויאמר לו מה תעשה ומה תפעל ואפילו לחזקו לא ידע מהטעם הזה, אך באמת הרי נצטוונו כן לעורר ולחזק את לבב חבירנו ולעסוק בשיחת חברים בכוונה תחילה, ולכן אנו צריכים לדעת את העניין בכלליות איך לגשת לזה באופן שיצא מזה תיקון ולא קלקול ח"ו כפי שקורה הרבה שאנשים נשברים מהשני כידוע וכו'

ובכן, כשאדם רוצה לומר איזה אמירה לחברו הרבה פעמים זה סתם משהו שיושב לו בבטן, יש לו איזה הברקה במוחו ולא מצא למי לאומרו ומצא את חברו כקרוב. וזה עוד במקרה הטוב, פעמים רבות יש לאדם תסכולים שונים מכל מה שעובר עליו ואינו מרגיש בנוח לבקש חיזוק ולשפוך את ליבו לחברו, ואז הוא עובר לתוכנית "הפרסים והמתנות", והוא מלביש את תסכוליו בלתת הארות והערות שונות לסביבתו במילים שכביכול רוצה את טובת הזולת להאיר לו את הדרך אשר ילך בה... "אנו דואגים ללקוחות שלנו.. ולכן רצינו להציע לך..." וזכר את הטלפון הזה?

כולנו מכירים את השיחות הנכנסות הלא מזהות שמציעות לנו מגוון של פרסים ומתנות או הלוואות למיניהם, והכל בחינם אין כסף מהנימוק המוכר "אנו דואגים ללקוחות שלנו.. ולכן רצינו להציע לך..", במקרים כאלו לא צריך להיות חכם גדול בכדי להבין שאין זה נובע מ'חמלה גדולה' להעניק לנו משהו כזה או אחר.. אלא יש כאן עסק שאופן הפרסום שלו הוא במעטפת של מילים - "אנו רוצים לתת לך.. לסייע לך.. וזה בכדי שלא נוכל לסרב ל'מתנת חינם' שלהם, ואז אנו כבר איך שהוא תפוסים בשק שלהם,

אך מסתבר שהטעויות שכאלו מתנהלים בעולמינו לא רק בצורה גסה בה ניתן לזהות מיד את המוקש, אלא היא מתנהלת יום יום שעה שעה אצל כל אחד ואחד באופנים מאוד מתוחכמות, עד שאפילו חכמים ונבונים לא יוכלו לזהות שהם בעצם מוטעים על ידי גורם זר שאינו חפץ בטובתם אך הוא מצליח להטעות אותם שהוא מתכוון אך ורק לאמת לאמיתה,

אחד מיסודותיו של רבינו הק' הוא עניין 'שיחת חברים' ו"איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק" אך בפועל נוכל לראות שהרבה מתרשלים מזה גם מפני שהאדם עצמו אינו מחפש את החיזוק מטעם ה"יאוש הידוע והנפוץ". ..מזמן החלטתי בדעתי שזה לא בשבילי להתחזק, בשביל מה!? הרי אח"כ אני נופל שוב..! או מפני שאם כבר נמצא האדם שמצא את דרך החיזוק וכבר זכה להבין יותר ויותר שעיקר העבודה הוא ההתחזקות דווקא איך שהוא וכו' הרי שנדמה לאדם שאין לו עם מי לדבר כי מי ישמע לו?! יגידו שהוא ב'אורות'... ותו לא,

ובאמת שניהם אחד כי זה מה שקשה לאדם להתחזק

להכניס בו הדעת הקדוש אבל שיהי' העסק לטובה ולא לרעה ח"ו שלא להרוס הגבול ח"ו שזהו בחי' ועשו סיג לתורה הנ"ל בחי' סיג לחכמה שתיקה וכנ"ל: וע"כ צריך כ"א לוותר נגד חבריו ולכנוס עמו לפנים משורת הדין להשתדל להרחיב גבול חבריו בכל מה דאפשר וע"כ מאחר שצריך למכור נחלתו הוא חוייב למכור לחבירו הסמוך למיצר שלו כדי שיתרחב גבול חבריו בהיתר ובכשרות כי כל מה שאפשר להרחיב גבול חבריו בלי הריסה ח"ו הוא מצוה גדולה כדי שיתרחב דעתו וכנ"ל שזה עיקר הרחמנות שהוא ישוב העולם וכנ"ל, וע"כ למדו רז"ל דין זה מפ' ועשית הטוב והישר ומשם בעצמו למדו רז"ל שצריכין ליכנוס לפנים משורת הדין. כי הכל א', כי מה שמדברין עם חבריו להכניס בו הדעת להרחיב דעתו בקדושה זה בחי' דין ומשפט בבחי' הוו מתונים בדין וכו' שפירוש שם לענין זה ע"ש. אבל צריכין שיתגבר הרחמנות ליכנוס עם חבריו לפנים משורת הדין לבלי להסתכל בו לרעה כ"א לטובה ולדונו לכ"ז כדי שיוכל לדבר עמו וכ"ש אצלינו בזה הרבה וכ"ש הוא ז"ל ועוד מעט ואין רשע.

ליקויה
ח"ו חלק א'
הלכות
מצרות
הלכה א'
אות י"ז-י"ח

אך באמת עיקר המצוה והחיוב לדבר עם חבריו ביראת שמים שזה עיקר הדעת כ"ש ראשית חכמה יראת ה', הוא רק להרחיב דעתו, כשאדם ניגש לענין הזה של לחזק יהודי, לחזק חבר, זה לא עוד פטפוטי סרק שזורקים מילים מהפה, הרי מילים הם כמו חיצים ומי יודע היכן הם יפגעו אצל השני, ואפילו אם לכאורה הוא מדבר רק חיזוק וכו' עדיין זה יכול להזיק לפעמים מאוד לחבירו ובוודאי שלא להועיל מפני שהכל הולך אחר הכוונה וכשאין מחשבתו באמת על כאב הזולת **להרחיב דעתו והוא רק שופך את מה שעומד לו בגרונו הרי שיש לנו כאן רק אדם אחד שמדבר בכדי להשביע את עצמו ואין כאן עוד אדם שמקבל ומתחזק ממנו באמת, "כי לא כל דבור נקרא דבור, כי דבור שאינו נשמע ונתקבל אינו נקרא דבור, בחינת (תהלים י"ט): "אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם" (ליקו"מ כ"ט), והאיקר יוכל בכך להרגיש את כאב חברו **ולהרחיב דעתו!** כי הרי **העיקר להוציא את עצמו ואת חבריו מבחי' מוחין דקטנות לבחי' מוחין דגדלות,****

ולכן, התנאי הראשון שהאדם צריך בשביל לדבר עם חברו ולחזקו וכו' הוא: שחבירו יהיה לו מקום בליבו, עד שיוכל להכיל אותו ולקבלו בדיוק כפי שהוא באיזה דרגה שהוא נמצא, אחרת איך יוכל לעזור לו? הרי לראות את החיסרון אצל הזולת ולנסות לתקנו באופן של השתלטות או ראיות והוכחות למיניהם זה לא נקרא לעזור ולחזק, מפני שאין סיבה שהשני יקבל את דעתך, והרי בוודאי ישנו סיבה למה שהוא חושב או מרגיש את רגשותיו, אם זה כאב שיש לו, אם זה עבר קשה שהיה לו וכו' ולא ניתן להכריח את הזולת וודאי שלא בתוכחה ואף לא בחיזוק,

ולכן דבר ראשון **צריכין לתקן מה שקלקנו ע"י שנאת חנם וקנאה ומחלוקת,** ולבטל את כל הכעסים

שיש לנו על הזולת ולא לחפש להוכיח לשני שאנו צודקים וכו', כי בדרך כזו אי אפשר להאיר ולהשפיע באמת גם אם הדברים הם אמיתיים וע"פ התורה, אלא **צריך כ"א לוותר מעצמו נגד חבריו ולכנוס עמו לפנים משורת הדין להשתדל להרחיב גבול חבריו בכל מה דאפשר,** חייב דבר ראשון להיכנס לפנים משורת הדין שגם אם הינך רואה שחברך אינו מתנהג כשורה ומחשבתו מוטעית, אם רצונך לדבר עימו באמת באופן שזה יהיה לטובתו וישפיע עליו באמת חייב שכביכול תוותר על טעויותיו ותיכנס עימו לפנים משורת הדין אפילו שאין זו ממש האמת לפי הדין, כי בוודאי לפי שורת הדין וע"פ התורה הק' וגדולת ה' יתברך אין אחד שראוי לקרבו אלא שכל עניין תיקון העולם מתחיל בזה שיש מידת הרחמנות שהצדיקים ממשיכין עלינו, וכל תקותינו הוא רק בבחינת "לפנים משורת הדין"

ועל כן גם בין אדם לחבירו כשרוצה להאיר לו את האמת צריך דבר ראשון להבין את מקומו של חברו, ו**בזה מתקן את מה שקלקנו ע"י שנאת חנם וקנאה ומחלוקת,** ורק אז יכול להתעורר בלב האדם רחמנות אמיתית על חברו באופן שהוא יוכל לעזור לו **כי צריכין לייזר לאהוב את עצמו עם חבריו ולרחם עליו מאד,** ורק אז יוכל האדם **להשתדל בכל כחו לדבר עמו ביראת שמים להכניס בו הדעת הקדוש כי רק אז ישפיע על חברו שיהי' העסק לטובה ולא לרעה ח"ו,** ואז גם יבין מעצמו לדבר עימו באופן שלא יזיק ויפגע בו ולשקול כל דיבור וכו', ולא לומר את מה שלא צריך לומר **שזהו בחי' ועשו סיג לתורה הנ"ל בחי' סיג לחכמה שתיקה,**

ואזי דבריו ישפיעו לטובה ויעשו פירות ויקויים **כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך כאשר דבר לך - להרחיב דעתו, להשתדל להרחיב גבול חבריו בכל מה דאפשר.**

פניני אור

המשיבים את הנפש, הרי ש"פורת אני לו את ראשו", "האק איך אים אפ דעם קאפ", וכן להפך, באם זקוק זה האדם לדברי התעוררות והתלהבות ושומע ממני דבורי התחזקות ועוד, כמו כן "פורת אני לו את ראשו". ומשום כן דואג אני איך להתנהג בגדון זה. (שיח שרפי קודש)

בערב שבועות ה"גדול" הידוע והמפרכס, ראה רבי נחמן מטולטשין את מוהר"ת זכורנו-לברכה שרי בדאגה מרבה, עד ששאלו לפשר הדבר, ענה לו מוהר"ת ואמר: הנה כעת באו הרבה מאנ"ש לשהות עמנו בחג השבועות ואיני יודע איך לומר תורה לפני קהל כזה, כי אם אדבר דברי התעוררות והלה צריך לדבורי התחזקות